

De doctrina christiana Liber II

explicem. duo sunt genera doctrinarum
 quae in gentilibus etiam moribus exercerentur. unum
 earum rebus quae instituerunt homines. alterum earum
 quae animaduertentibus iam pactas aut diuinitus
 institutas. Illud quod est secundum institutores ho-
 minum: primum superstitiosum est: pariter superstitio
 suum non est. Superstitiosum est quicquid institutum est
 ab hominibus ad faciendum et colendum idola primum
 vel ad colendum sic deum creaturam primum vel ad
 creaturam. vel ad pulsationes et pacta quaedam
 significatorum cum demonibus placita atque se-
 derata: quae sunt molimina magicarum artium.
 quae quidem promerore potius quam docere asso-
 letur poete. Et quae genera sunt. scilicet quae licetioze
 vanitate aruspicum et augurum libri. Ad hoc
 genus pertinet omnes etiam ligature atque reme-
 dia quae medicorum quae disciplina ordinantur: siue in
 precantationibus siue in quibusdam nominibus
 characteres vocantur. siue in quibusdam rebus
 pendendis atque ligandis vel etiam saltatibus
 quae dammodo non ad reparationem corporum. sed ad
 quaedam significaciones: aut occultas aut etiam
 manifestas. quae mitiore nomine physica vocantur
 et non quae superstitiose implicare sed natura pro-
 desse videantur. sicut sunt in aures in summo
 aurium singularum aut destructionum ossibus.
 ansule in digitis. aut cum tibi dicitur singulien-
 ti ut dextera manu sinistram pollicem teneas
 His adiunguntur milia inanissimarum obser-
 uationum. si membrum aliquod salierit. si iustum
 ambulatibus amicus canis aut lapis aut
 puer medicus intulerit. atque illud quod lapi-
 de calcatur: tanquam direptorem amicitiae minime
 molestum est: quae cum innocenter puer colapho per-
 cutitur: si puer ambulatibus intulerit. Sed
 bellum est quod aliqui pueri vindicant a canibus.
 Nam plerumque tam superstitiosi sunt quaedam
 etiam canes quam medicus intulerit ferire au-
 deat non ipse. Namque a vano remedio ci-
 to ille iterum percussor suum ad verum medicum
 cum mittit. Hinc sunt etiam illa. Lignum calcatur
 si quis domum suam transierit. redire ad lectum
 si quis domum se calciat sternutauerit. redire
 domum si pedes offenderit: cum vestis a for-
 tibus roditur vel timere suspitionem futuri ma-
 li quae pensum danti dolere. Quod illud eleganter
 dicitur est catonis. quae cum esset consul a quodam
 quae sibi a foribus erofas caligas diceret. re-
 spoudit illis motum non esse: sed se motum habere

bellum fuisse: si forices a caligis roderent. Ne-
 que illi ab hoc genere primum superstitiosae ser-
 gregandi sunt. quae generabili propter natalium di-
 ex consideraciones: nunc autem vulgo mathematici
 vocantur. Nam et ipsi quibus veris stellarum po-
 sitiones: cum quibus nascitur praesertim. et aliqui etiam
 praestigiae. cum quae ide conantur vel actiones nostras
 vel actionum eorum praedicerent: nimis errant: et
 reddunt impietas hominibus miserabilem seruitutem.
 Nam quibus liber cum ad hominum mathematicorum
 ingressus fuerit: dat pecuniam vel potius oim
 fidei: quibus illi quae praestigiae: et roderet po-
 sterum praestigiae. vel bestiarum propter similitudinem
 vel hominum ad ipsos homines honorandos ipse
 fuerit vocabula. Non est mirandum est cum etiam pro-
 phetiarum recitationibus quibus praestigiae quod ap-
 pellamur luciferum honorum et non caesarum roma-
 ni dicere conati sunt. Et fortasse factum est
 atque illi in veritate: nisi a via eius venisset
 occupasset hoc nomine praedictum. neque iure villo ad
 heredes traiceret quod nunc quibus viuis possede-
 rat aut possidendum perierat. Nam ubi va-
 cabat locum. neque aliter pro mortuorum ho-
 more tenebat. factum est quod in rebus talibus fieri
 solent. pro quibus illi et secreti mensuris iulianis
 atque augustis vocantur: et honoribus hominum
 iulij caesaris et augusti caesaris nuncupatos: ve-
 facile quae voluerit intelligat etiam illa sidera pro-
 us sine his nominibus celo vagata esse. Mortuis
 autem illi quibus honorare meoia vel coacti
 sunt homines regia praesertim: vel placuit humana
 vanitate: noia eorum imponentes sideribus: eos
 ipsos sibi mortuos in celum leuare videbantur.
 Sed quodlibet vocet ab hominibus: sunt tamen sive
 ra quae deo instituit et ordinavit ut voluit. et est
 certum motum illorum quae terra distiguntur atque va-
 riant. Quae motum notare cum quibus nascitur
 quod se habeat facile est: pro eorum inuentionem con-
 scripserunt regibus quod scriptura eodem
 nam dices. Si enim tantum potuerit scire ut
 possit estiare seculum: quod eius dominum non fa-
 cilius inuenerunt: Sed et ea notat de velle na-
 scitum mores actus eorum praedicerent: magni
 errorum magis demerita est. Et apud eos quod
 quae talia dediscendo didicerunt: sine vlla du-
 bitatione refellit haec superstitio. Quod stellarum
 nomen enim quibus vocatur notatio est fidei: quod se
 habebant cum ille nasceretur de quo ista

Superstitiosum
quod per

Cassio
Barry